

KOCSMAPOLITIKA

A Jobbik mint probléma

Az alábbi elemzés ennek megfelelően kormányzaspárti nézőpontból vizsgálja meg, hogy (1) mi magyarázza a Jobbik előretörését; (2) fasiszták-e a szavazóik; (3) egyáltalán fasiszta párt-e a Jobbik; (4) kormányképes erőnek tekinthető-e; (5) végül megvizsgáljuk, hogy mi lehet az ellenszere a Jobbiknak, mint problémának.

A Jobbik nem megoldás, hanem maga a probléma. Azt állítjuk, hogy a Jobbik nem elsősorban a választások megnyerésére vállalkozó Fidesz, hanem a magyar politikai közösség, az ország számára válhat problémává, s nem is 2010 márciusában, hanem a választások után, a kormányalakítást követően. Mert úgy véljük, egy túlzott mértékben megerősödött Jobbik – szemben a radikális szavazók reményeivel – nem elősegítője, hanem gátja lesz a jó kormányzásnak. A Jobbik tárgyyszerű megítéléséhez tehát nem akkor jutunk közelebb, ha a baloldal dzsókerét, a fasiszmus-kártyát játsszuk ki ellene, hanem – mivel egy politikai pártól van szó, amely saját bevallása szerint a választások megnyerését célozza – kormányzókéességét tesszük mérlegre.

MI MAGYARÁZZA A JOBBIK ELŐRETÖRÉSÉT?

A Jobbik nem a semmiből jött létre, és nem is egy légüres térben, vákuumban erősödött meg. Azt állítjuk, hogy a radikális párt megjelenését és megerősödését egyaránt az elmúlt évek rossz kormányzása tette lehetővé. A jobboldali radikalizmust tehát egy másik szélsőség, a baloldali radikalizmus hívta életre. Konkrétan, a mértéket vesztő kormányzati gyakorlat, a „totalitárius gyurcsányizmus” idézte elő a Magyar Gárda megjelenését, az összeesküvés-elméletekkel operáló irracionális politikai magyarázatokat, a félelmet keltő indulatpolitizálást. A radikális kormányzati gyakorlatnak alárendelődött baloldali politika ugyanis nemhogy válaszokat nem adott, de még a releváns kérdéseket sem tette fel a valóságos problémákkal kapcsolatban. A kizárólag a hatalomban maradás szempontját szem előtt tartó, hazardjátékká zülülő kormányzás egyik következménye éppen a növekvő elszegényedés, a roma-probléma éleződése és testközelsége lett, mindez összekapcsolódva az elitellenesség pozíciójával, az asztal alá söpört kérdések néven nevezésével számottevő választói csoportot mozgósított.

Ráadásul nem csupán arról van szó, hogy 2006 óta a baloldal hitelvesztése miatt általános jobbratulódás ment végbe a társadalomban, hanem egyúttal arról is, s ezt az okot meghatározónak gondoljuk, hogy az utóbbi három évben leszűkült annak a közérzetjavító politikának a mozgásterét, amely jóléti juttatásokkal tartott maga mögött jelentős választói csoportokat. A radikális kormányzati politika – a hírhedt-

té vált őszi beszéd következtében – tehát nemcsak erkölcsi tartalékait élte fel, hanem az újraosztható javak leszűkülése, a hitelekkel finanszírozott jóléti politika kifulladására miatt – a hagyományosan baloldali szavazóknak tekintett rétegek egy részének körében – társadalmi támogatottságát is elvesztette. Az erkölcsi krízis és a transzferpolitika kimerülése következtében aztán a választók egy része a radikális utat felkínálók táborában keresett erőt, védelmet és menedéket.

Ugyanakkor az is igaz, hogy hiába alakult volna úgy az összes politikai-társadalmi-gazdasági folyamat, hogy az kedvező táptalajul szolgáljon a politikai radikalizmus térnyerésének, ha nem jelenik meg egy párt, amelyik felülve a hullámokra, mindezt meg nem lovagolja. Ahhoz tehát, hogy tisztábban lássuk a Jobbik-jelenséget, a radikalizmus iránt fogékonyságot mutató választókat le kell, hogy válasszuk a radikális válaszokat felkínáló pártról. Két külön természetű probléma ugyanis a radikális úttal szimpatizáló választó, és a radikális utat reális alternatívaként felkínáló párt kérdése.

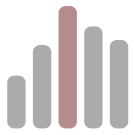
FASISZTÁK-E A JOBBIK-SZAVAZÓK?

Azt állítjuk – s tételünk az előzőekből következik –, hogy a tipikus Jobbik-szavazó nem fasiszta, s ez még akkor is így van, ha lehetnek a radikálisok táborában úgynevezett „fasiszták” is. Vagyis tévútnak gondoljuk azt a megközelítést, amely a Jobbik szavazóit homogén tábornak tekinti, erkölcsileg pedig felvállalhatatlannak azt a politikai magatartást, amely a radikális párttal szimpatizálókat egységes tömbként, a kollektív fasiszmus vádjával bélyegzi meg.

A radikális útban reménykedők közös nevezője ugyanis nem az, hogy ők fasiszták lennének, hanem valójában olyan választópolgárokról van szó, akiket megtevésztettek, méghozzá kétszeresen is. Egyrészt a komolyan teljesítendőnek sohasem gondolt jóléti ígéreteivel a szocialista-liberális kormányok tévesztették meg ezeket az embereket, másfelől azonban, s ez elemzésünk egyik legfőbb állítása, a megtevésztettségéből biztos kiutat ígérő, a kialakult morális-gazdasági-politikai válságot az erőszak politikájával megoldani kívánó, de a lehetőséggel szintén nem számoló Jobbik is megvezette őket. **A baloldali radikalizmus megtevésztettjei így lettek a jobboldali radikalizmus megvezetettjeivé.** Tehát nem az ideológiai kötődés, hanem a társadalmi-egzisztenciális kiszolgáltatottság-érzés és a frusztráció adja meg a homogenitását az egyébként nagyon is heterogén radikális szavazói tábornak.

Ma a Jobbik különböző indíttatásból tudhat maga mögött választókat.

- Vannak olyan radikális szavazók, akiknek birtokellenessége a birtoknélküliségből fakad. A *rendszer váltás vesztese*, az *általános mélyszegénységben élők* egy része semmit sem köszönhet a szocialista kormányoknak, ők azért váltak radikálissá, mert egzisztenciális helyzetük keseríti el őket annyira, hogy felemelkedésük, illetve egyáltalán életben maradásuk lehetőségét egy olyan párt támogatásában látják, ami hitük szerint végre néven nevezi problémáikat. (Tudjuk, a Jobbik az EP-választásokon Észak-Magyarországon volt a legeredményesebb, hét megyében pedig több szavazatot kapott, mint az MSZP).
- Vannak olyan radikális szavazók, akiket a *baloldal általános hitelvesztése és a szociális transferek beszűkülése okozta kiábrándultság* tolt át a politikai erőter szélő pozíciójába.
- Vannak természetesen olyanok is, *akiknek a Fidesz túl kevés volt*, mert azáltal, hogy az egyetlen ellenzéki párt belül maradt az alkotmányos kereteken, eszközhasználatát tekintve pedig a jogállami megoldásokon, nem tudta idő előtt elérni az előre hozott választásokat, így a „Fideszt-keveslők” Őszöd frusztrációját a radikális politika erőfitogtatásában vezetik le.
- A párt önidentitásaként, erkölcsi imázsaként megfogalmazott anti-establishment, azaz elitellenes politika *az egész politikai elitből kiábrándultakat* célozza meg, különösen azokat, akiket az elmúlt 8 év szocialista „rablóprivatizációja” idegenített el a politikától, a politikai elittől.
- A Jobbik támogatói között viszonylag szép számban találunk továbbá *két-ségbeesett kis- és középvállalkozókat*, akiknek boldogulását a szocialista-liberális kormányok hazai kkv-ellenes, ugyanakkor multinacionális vállalatokat mindenekelőtt támogató politikája nehezítette meg annyira, hogy egy, a piacgazdaság alternatíváját a nemzeti bezárkózásban kereső pártot támogassanak szavazatukkal.
- Olyanok is nagy számmal vannak a radikális párt szavazói között, akiket nem a pártprogramok érdeklík, azokat nem is olvassák, mert egyszerűen csak *védelmet és rendet várnak* – védelmet várnak a bűnözőktől, a romáktól, és a szegénység rémétől. (Tudjuk, az EP-választásokon a Jobbik kimagaslóan szerepelt egyes, erőszakhoz vezető etnikai különbségekkel terhelt településeken).

- *Erősebb és határozottabb nemzetpolitikát követelők* is bővíthetik a tábort, nekik szól a Szent-korona tanozás, a Horthy-korszak felelevenített nosztalgiaja, az EU-szkeptikus retorika.
- A Jobbik antikommunista pártként, az igazi rendszerváltás ígését a középpontba állítva keresi a *kommunista-ellenesek* szimpátiáját is, nagyon sok antikommunista szavazó ugyanis nem tudott másra gondolni, mint hogy itt valami új erőre van szükség, amely határozottabban, radikálisabban tud fellépni a velünk élő kommunizmussal szemben.
- Előszeretettel választják a Jobbikot azok is, akik nem voltak beágyazódva egyik pártba sem, elsősorban a *fiatalok*. A Századvég-Kód márciusi felmérése szerint a pártot választani tudó 18 és 29 év közötti korosztály egyötöde, a 30-39 évesek 21 százaléka Jobbikos. Ők sem fasiszták azonban, elsősorban jövőkép nélküli fiatal diplomások, akiket egész egyszerűen csak megszedít a „frontharcos tapasztalata” (Ernst Jünger), a lehetőség, hogy részt vehetnek a „vállalkozásban”, hogy ott állhatnak a kezdeteknél.
- S végül, bizonyára vannak „*fasiszta*” *Jobbikosok* is, cigány- és zsidógyűlölők, xenofóbok – ők azok, akik szó szerint veszik azt, amit a Jobbik mond.

Kétségtelenül nagy feladat egybetartani egy ennyire széttartó választói tömböt. De mit is ígér a rendszerváltás veszteseinek, a mélyszegénységben élőknek, a baloldaltól elpártolóknak, a Fideszt kevelőknek, a politikai elitből kiábrándultaknak, a kétségbeesett kis- és középvállalkozóknak, a csak védelmet és rendet váróknak, az erősebb és határozottabb nemzetpolitikát követelőknek, az antikommunista szavazóknak, a fiatal frontharcosoknak, a cigány- és zsidógyűlölő xenofóboknak a Jobbik? Azt ígéri, hogy frusztrációjuk a Jobbik révén leküzdhető. Azt sugallja, hogy a politika alapélménye a félelem és az irigység, és a Jobbik szavazóinak van okuk tartani a cigányoktól, zsidóktól, a felhatalmazásukkal visszaélő politikusoktól, az EU-tól, a globális nagytőkétől. A megoldás: a „bűnösök” néven nevezése, az indulatok szabadjára eresztése és az erőszak politikája – és a frusztráció elpárolog.

FASISZTA PÁRT-E A JOBBIK?

Rögtön szögezzük le: a Jobbik nem valami magyar sorscsapás, bizonyos értelemben illeszkedik az európai trendekhez (sokkal inkább, mint korábban a Csurka vezette MIÉP), gondoljunk csak az osztrák, a dán, a holland vagy éppen a brit szélsőjobboldali pártokra. Releváns különbség persze, hogy míg nyugaton elsősorban a beván-

dorlás a fő probléma, Magyarországon a Jobbik interpretálásban a „cigánybűnözés”. Minket azonban nem az érdekel, hogy mennyire követi az európai korszellemet, hanem hogy a Jobbik miért nem a megoldás, hanem valójában a probléma maga.

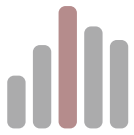
A Jobbik választási programját olvasva (amely egyébként sok tekintetben moderáltabb, mint politikusaik szóbeli megnyilatkozásai) azt állítjuk, hogy nem csak választóik nem fasiszták, hanem maga Jobbik sem az. Nem fasiszta, nem nemzetiszocialista, hanem *nemzeti, szocialista* – a két szó egybeolvasását pedig a másik szélsőség, a radikális baloldal végzi el.

Nemzeti – sok szempontból. A paradigmaváltást hirdető párt például a Szent Korona-tanra épülő alkotmány megalkotását tekinti szükségesnek; létrehozná a Magyar Őstörténeti Intézetet; komolyan gondolja az EU-csatlakozással elvesztett nemzeti szuverenitás visszaszerzését; szükségesnek tartja a nemzet szempontjából vett stratégiai ágazatok köztulajdonba vételét; védőhatalmi státuszt igényel az országtól elszakított, szülőföldjükön őshonos magyar közösségek felett; programját sommásan „nemzeti önrendelkezésünk visszaszerzésének” tekinti, és így tovább.

Szocialista – sok szempontból. Követelésként fogalmazza meg, hogy államosítani kell a bankokat és a privatizált intézményeket. Állami eszközöket vetne be a kivitelre dolgozó magyar feldolgozó- és élelmiszeripar, valamint mezőgazdaság talpra állítására; keményen szankcionálná a sztrájk törést. Azt képviseli, hogy Magyarország a lehetőségeihez mérten maradjon ki a nyugati piacgazdaság rendszeréből; Kárpát-medencei magyar gazdaságpolitikában gondolkodik; bízik abban, hogy a gazdaság dualitását megszüntetve az országból esetleg kivonulnak a multinacionális vállalatok, és így tovább.

A *nemzeti, szocialista* párt a „hogyan tovább?” kérdését illetően azonban két nagy dilemmával találja szembe magát.

Az egyik, hogyan maradhat úgy rendszerellenes (mert rendszerellenesnek kell maradnia, hiszen ebből meríti „hitelességét”, „erkölcsi fölényét”, és politikai munióját), hogy céljait mégis rendszeren belüli eszközökkel érje el. A Jobbik kívül van ugyanis a jelenleg fennálló berendezkedésen, mert követeléseinek egy része nyíltan szemben áll a rendszerváltás után kiépült alkotmányos-politikai-gazdasági renddel. A két világháború közötti értékelvű demokráciát tekinti zsinórmértéknek (élén egy kormányzóval); rendvédelmi szervvé nyilvánítaná az állam erőszak-monopóliumát kikezdő militáns szervezetet, a Magyar Gárdát; nemcsak törvényességi, de „erkölcsi szempontból” is vizsgálná az írott sajtót; az adósságszolgálat jelenlegi rendszerének megváltoztatására törekszik, mondván az ország eladósodottsága a világgazdaság

több évtizedes működési zavarából fakad, amelyért a hitelező országok is felelősek; protekcionista eszközökkel a piacgazdaság rendszerének felváltására törekszik: egy nem-kapitalista alapon szerveződő, alapvetően bezárkózó (igaz a keleti piacokkal intenzív kapcsolatot ápoló) nemzeti, szocialista gazdaságban gondolkodik.

Ugyanakkor céljait rendszeren belüli eszközökkel kell elérnie, mert ha a Jobbik nem fogadja el az alkotmányos rendet, akkor nem kéne indulnia a választásokon. Ha pedig be akar kerülni a parlamentbe – mint tudjuk, be akar –, akkor pedig el kell fogadnia azokat az intézményi megoldásokat, amiket az alkotmányosság tesz lehetővé. Ez viszont nyilván ki fogja majd kezdeni „hitelességüket”: hiszen bizottságokban fognak ülni, részesei lesznek a „piszkos” hivatalos politikának, és esetleg még a parlamentáris normák is moderálólólag hathatnak rájuk, ennek ára viszont „hitelességük” és dinamizmusuk csökkenése lesz. Hogy mennyire törékeny jégen egyensúlyoz a Jobbik, jól mutatja, hogy a rend pártja magát az igazságszolgáltatáson felül állónak gondolja, hiszen nyíltan kiáll egy olyan mozgalom mellett, amelyet jogerős bírósági ítélet oszlatott fel, azt sugallva ezzel a választópolgároknak, hogy csak a nekik tetsző törvényeknek engedelmesskedjenek.

A Jobbik másik dilemmája a politikai egység megteremtésének kihívásában összegződik, azaz hogyan lehet egységet teremteni az egyébként széttartó választói tömbben. Megismételjük: a Jobbik azt sugallja, hogy a politika alapélménye a félelem és az irigység, és a Jobbik szavazóinak van okuk tartani a cigányoktól (lásd: cigánybűnözés), a zsidóktól, a felhatalmazásukkal visszaélő politikusoktól (lásd: politikusbűnözés), az EU-tól, a globális nagytőkétől. A megoldás: a „bűnösök” néven nevezése, az indulatok szabadjára eresztése és az erőszak politikája – és a frusztráció megszüntethető. A Századvég felmérése is azt mutatja, hogy a széttartó választói csoportokat elsősorban a cigánykérdés előtérbe állítása, valamint a bűnözés elleni harc, a rend iránti igény sorakoztatja fel a Jobbik mögött. Az egységet a Jobbik tehát különösen a romaellenesség hangsúlyozásával teremti meg, s ezt egészíti ki – elsősorban az irigységfaktorra rájátszva – a zsidókérdés tematizálása. A nemzeti, szocialista párt felől nézve a „megoldás” nagyjából így formulázható: a mi közösségünket, a magyarok közösségét két nagy veszély fenyegeti, „alulról” a cigányok (ők lennének a sikertelenek, akik lehúzzák, visszarántják, fenyegetik a magyart), felülről a zsidók (ők azok, akik maguknak tartják fenn a sikert, kiszolgáltatva a magyar javakat az idegen érdekeknek). Talán mondanunk sem kell, hogy az irigységfaktorra rájátszó egység megteremtésének jobbikos útja sem „funkcionálisan”, sem „moráli-

san” nem vállalható. Egyben ez az a pont, ami átvezet minket a kormányzókéesség kérdéséhez.

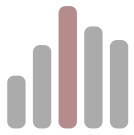
KORMÁNYZÓKÉPES ERŐ-E A NEMZETI, SZOCIALISTA PÁRT?

Azt állítjuk, hogy a Jobbik nem csak *kormányellenes* párt, abban az értelemben, hogy élesen szemben áll az elmúlt nyolc év szocialista-liberális kormányzati politikájával, de *kormányzás-ellenes* erő is egyben, abban az értelemben, hogy nem rendelkezik a kormányzókéességhez megkívánt feltételekkel. Például a roma- és zsidókérdésben elfoglalt álláspontja a kormányzókéesség egyértelmű korlátja is.

Antall József használta a „csurkaság” leírására a kocsmapolitika kifejezést. A kocsmapolitika köszönő viszonyban sincs a lehetséggel, a kocsmapolitikus csak hóbörög, miközben alig várja, hogy lefoggják, mert ha nem teszik meg, még verekedés lesz a vége, ami meg mindig kockázatos. A kocsmapolitika az indulat és az erőszak politikája, s mint ilyen lényegénél fogva kormányzás-ellenes. A radikalizmus izgat és hízeleg a szenvedélyeknek, kiengedi az indulatokat fékező biztonsági szelepeket, a frázisokat tényeknek veszi, és éppen ezért a tényeket nem méltányolja, a kocsmapolitika az ábrándok, a megtévesztés politikája. A kormányzás viszont komolyabb és bonyolultabb kérdés, mint ahogy azt a szólamok radikalizmusa feltételezi.

S ennél a pontnál válik világossá, hogy miért tekinthető egyaránt szélsőségesnek az MSZP és a Jobbik által vitt politika. Mert nem egy, hanem két hazárdjáték van. A Gyurcsány-korszak menedzselte demokráciája és a Jobbik által felkínált kocsmapolitika voltaképpen ikertestvérek.

- *Mindkettő kormányzásellenes.* A szocialisták azért kormányoztak, hogy ne kelljen kormányozniuk. A Gyurcsány-korszakban ugyanis a kormányzás a kormányzástól független célokat szolgált, pusztán ürügy és eszköz volt az egyéni és csoportérdekek előmozdítására. A Jobbik pedig úgy viselkedik, mint ha már kormányozna, programját viszont minden fék és gátlás nélkül írhatta, hiszen tudta, hogy úgy sem lesz kormányzati felelőssége. Az a játék pedig, hogy úgy tesznek, mintha kormányoznának, szintén a kormányzástól független célokat szolgál: a választók megtévesztése révén a hivatalos politika arénájába – a parlamentbe – való belépés lehetőségét teremti meg.
- *Mindkettő megtéveszti választóit.* Mint tudjuk, az őszödi beszéd arról is szólt, hogy a hatalomban maradás érdekében a kormánynak félre kellett vezetnie választóit, a nagy „coming out” után pedig aztán a Gyurcsány-kormány

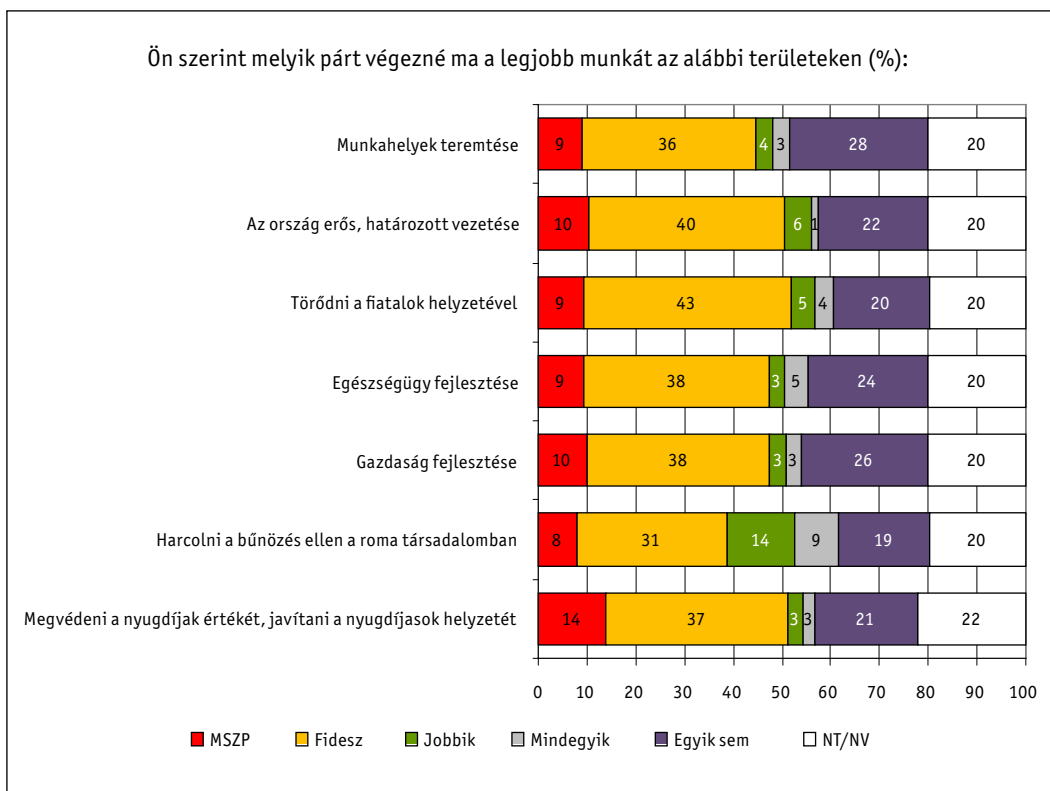
semmibe vehette az elszámoltathatóság követelményét. A Jobbiknak a hatalomhoz jutás érdekében félre kell vezetnie választóit, ezért azt ígéri, hogy mindent megtehet, mert minden csak szándék, akarat és erő kérdése, ezzel azonban semmibe veszi a megvalósíthatóság, kivihetőség szempontjait.

- *Mindkettő csak hivatkozik a demokráciára.* Azt feltételezik, nem kell valójában demokratikusnak lenni, elegendő csupán annak tűnni. A Gyurcsány-korszak a demokratikus intézmények paravánja mögött magát a parlamentáris demokrácia eszméjét és gyakorlatát kezdte ki. A Jobbik pedig a népakaratra hivatkozva emeli magát a jogállami korlátok fölé, jó példa erre a Magyar Gárda esete.
- *Mindkettő megosztó politikát folytat, rájátszik a félelem- és irigységfaktorra.* A szocialisták mindenhol vagy megosztottságot láttak, vagy megosztottságot teremtettek. Vannak a progresszív európeerek, s vannak a reakciók, maradiak; vannak a demokraták, meg vannak a fasiszták; vannak nagyköbcentis autótulajdonosok és kisköbcentisek; vannak, akik távhővel fűtenek, s vannak, akik gázzal. A Jobbik is ismeri ezt a logikát: vannak a „magunkfajták” és „magukfajták”, az urak és a helóták, a magyarok és az idegenek. A sikeres kormányzáshoz nélkülözhetetlen egységet szintén nem az összetartozás-tudat révén, hanem kizárással teremti meg (egyres csoportokat kizár a magyarok politikai közösségéből), s nem a bizalomra, hanem a félelemre épít: van okunk tartani a cigányoktól, a zsidóktól, a globális tőkétől stb. A félelemre pedig félelmet keltő politikával válaszol.
- *Mindkettő elveszti a mértéket, s lényegénél fogva radikális, egymás függvénye ugyanis e kétfajta hazárdjáték.* A baloldali szélsőség jobboldali szélsőséget szül, a jobboldali radikalizmus megerősödése viszont megteremti az esélyét a másik kormányzás-ellenes erő újjászületésének. A Demokratikus Charta kiindulópontja lehet egy olyan törekvésnek, amely a választókat ismét megtévesztve, a demokráciára csak hivatkozva, a megosztó politika bázisára építkezve a demokratikus erők nevében egységfrontba forr majd össze az antidemokratikus táborral szemben (ehhez pedig csak a Jobbik és Fidesz összemosását kell elvégezni).

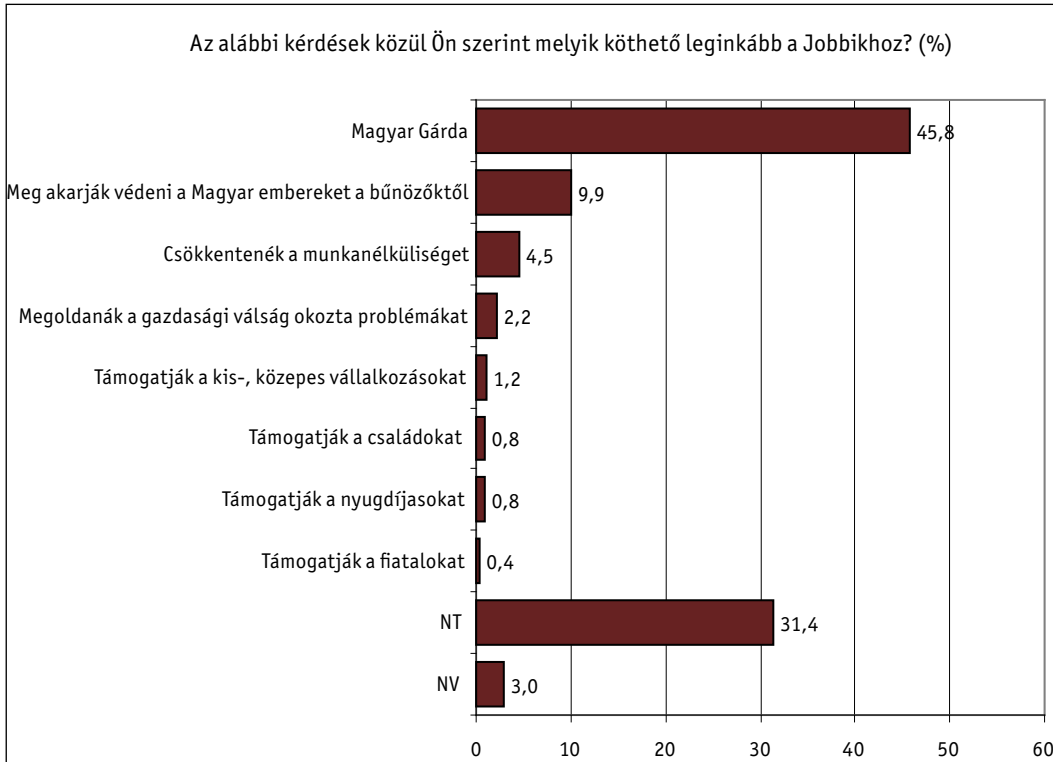
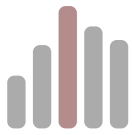
Kutatásunk azonban azt mutatja, hogy a választók okosabbak annál, mint ahogy azt a két szélsőség feltételezi:

- *A válaszadók ugyanis sem a magyar szocialista, sem a nemzeti, szocialista pártot nem tartják kormányzóképes erőnek.* A megkérdezettek kevesebb, mint tíz

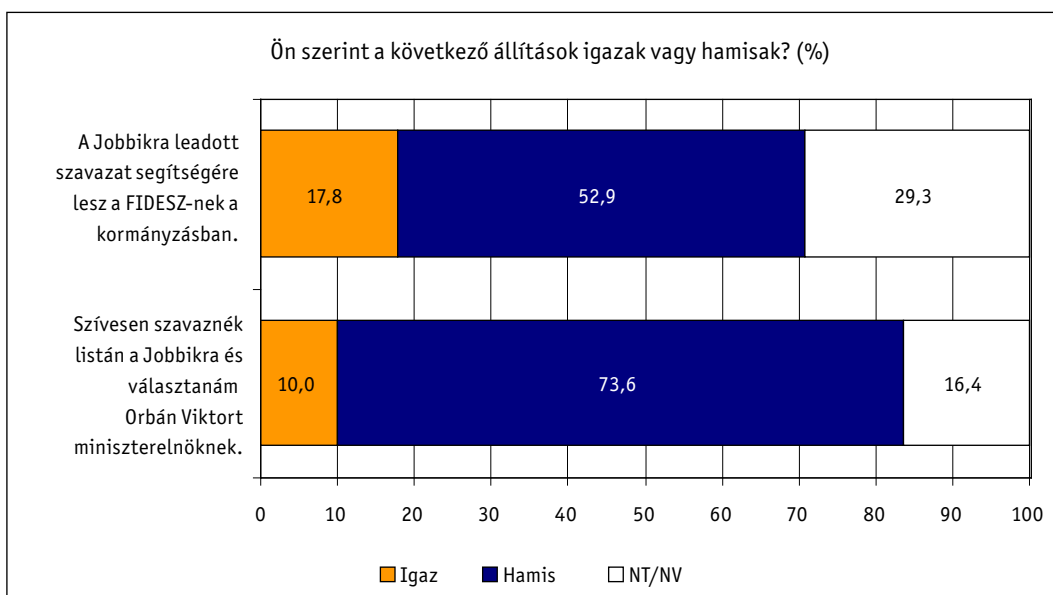
százaléka gondolja úgy, hogy a szocialisták képesek lennének munkahelyeket teremteni, képesek az ország határozott és erős vezetésére, törődnének a fiatalokkal, rendbe tennék a gazdaságot és fejlesztenék az egészségügyet. A nemzeti, szocialista pártot, vagyis a Jobbikot, még ennél is kevesebben tartják alkalmasnak a kormányzati feladatok megoldására, s mindössze egy dimenzióban, a roma társadalomban lévő bűnözés elleni harcban tartják kormányképesebbnek őket a szocialistáknál. Ugyanakkor mindkét szélsőség messze elmarad a Fidesz kormányzókétségének társadalmi megítélésétől (lásd 1. tábla).

- *A Jobbikot a megkérdezettek elsősorban a Magyar Gárdával azonosítják* (lásd 2. tábla, következő oldal). A Magyar Gárdát viszont a válaszadók majdnem fele radikális, szélsőjobboldali csoportnak tartja, s csupán majd egynegyedük véli úgy, hogy egy olyan szervezet, amely a magyar emberek problémáit igyekszik megoldani. A válaszadók kevesebb, mint két (!) százaléká gondolja úgy, hogy a Jobbik megoldaná a kis- és közepes vállalkozások gondjait, támogatná a családokat, a nyugdíjasokat, a fiatalokat.

- A megkérdezettek kevesebb, mint egyötöde gondolja úgy, hogy a Jobbikra leadott szavazat segítségével lesz a Fidesznek a kormányzásban, s még ennél is kevesebben, tíz százalékuk mondaná azt, hogy listán a Jobbikra szavazna és egyúttal Orbán Viktort választaná miniszterelnöknek (lásd 3. tábla).

MI LEHET AZ ELLENSZERE A NEMZETI, SZOCIALISTA PÁRTNAK?

A Jobbik tehát nem a megoldás, hanem maga a probléma. Probléma, mert megerősödése legalább három – egymással szorosan érintkező – veszélyt idéz fel.

Először is, felelőtlen ígéreteivel, a lehetséggel nem számoló frázisradikalizmusával megtéveszti választóit, elhithetve velük, hogy amit állít, az megvalósítható. Ebből a szemszögből nézve azonban a Jobbik a szocialistáknál is kártékonyabb és veszedelmesebb, mert a már szocialisták által megtévesztett embereket – elkeseredésüket, kétségbeesésüket kihasználva – vezeti meg.

Ígéreteit továbbá már csak azért sem teljesítheti, mert nem kerül majd kormányzati pozícióba. S mivel nem lesz kormányzati felelőssége, felelőtlen politikájával ugyan nem a kormányzást, de a sikeres kormányzást akadályozó erő lehet. Másodszor tehát a Jobbikkal az a baj, hogy – a radikális szavazók reményeivel szemben – nem elősegíteni, hanem gátolni akarja az égető társadalmi kérdéseket kezelni kívánó eredményes kormányzást, hiszen ezt követeli rövid-középtávú politikai érdeke.

Harmadszor pedig, mivel a Jobbik ígéreteit teljesíteni nem tudja, a sikeres kormányzást nem elősegíteni, hanem gátolni akarja, a problémáik megoldásában reménykedő szavazóit ismét a másik szélsőség, a baloldali radikalizmus karjaiba taszítja. Ezen túl a Jobbik-jelenség önmagában is kedvező feltételeket teremt a társadalmi támogatottságát a rossz kormányzás következtében elvesztő, morális tartalékait felélő baloldal visszatérésének, élén Gyurcsány Ferencsel.

A nemzeti, szocialista párt megerősödésének megítélésünk szerint ugyanakkor létezik hatékony ellenszere. Nem a fasizmussal való riogatás, nem a kollektív megbélyegzés, hanem a jó kormányzás. Jól kormányozni viszont nem lehet szélsőséges pozícióból, mert indulat szülte ösvényen nem lehet járni; mert az erőszak, még nem erő; mert az ábrándok keltése nem pótolja a problémák megoldását. Mert nemcsak erőre, de fékekre, normákra és mértékre is szükség van. Mert jobban járunk, ha meghagyjuk az emberek szabadságát, mint ha elő akarnánk írni nekik, hogy hogyan éljenek (az utóbbi egy-két hét Jobbikkal kapcsolatos botrányai világossá teszik, hogy még az előírásokat megfogalmazók sem tudnak megfelelni saját mércéiknek). Mert az indulatok Dzsingisz kánjai nem pótolhatják a jogállam normativitását. A Magyar Gárda nem bitorolhatja a magyar állam erőszak-monopóliumát, a sikeres kormányzáshoz nélkülözhetetlen nemzeti egységet nem a kizárás és a félelem, hanem az érdekegyesítés politikája teremti meg. A Jobbik által felvetett problémákra nem szélsőséges, hanem centrista pozícióból kell választ adni. Természetesen ehhez újra kell

definiálni azt a közepet, amit eddig a másik szélsőség hamisított meg, ez adja meg a nemzeti érdek előtérbe kerülésének értelmét.

A jó kormányzás feladata tehát a természetes egyensúlyok helyreállításában, a nemzeti ügyek középpontba helyezésében, a radikalizmusok megszelídítésében áll. Mert nem kell sárkánnyá válni ahhoz, hogy le lehessen győzni a sárkányt, a radikalizmusok szüllája és karübdisze között létezik átjáró: ez lenne a jó kormányzás. A jó kormányzásnak viszont vannak feltételei: a választásokon kormányzóképes erőket kell a választópolgároknak szavazataikkal támogatni.